

Verslag centraal examen kunst (algemeen) havo 2023-1

filmstill uit de videoclip *Do They Know It's Christmas?* van Band Aid, 1984, <https://www.youtube.com/watch?v=8NLLAeNhH3k>

Dit jaar hebben 6551 kandidaten het examen uit het eerste tijdvak kunst (algemeen) havo gemaakt. De kandidaten zijn aan de slag gegaan met 'zonden en deugden' aan de hand van de volgende thema's: rechtvaardigheid in de burgercultuur, hebzucht en moed in het moderne, wellust in het moderne en in de massacultuur, en liefdadigheid in de massacultuur

Gegevens

Uit de quickscan, die door 339 docenten na afname van het examen werd ingevuld, bleek dat 58% van deze docenten het examen moeilijk vond, 32% gaf aan dat de moeilijkheidsgraad precies goed was. Iets meer dan de helft van de docenten (52%) vond de lengte van het examen precies goed, en vond het voldoende aansluiten op het gegeven onderwijs (55%). Docenten konden ook een waarderingscijfer geven en deelden vijven (19%), zessen (33%) en zevens (38%) uit. De toets- en itemanalyse liet zien dat kandidaten gemiddeld iets hoger scoorden dan voorgaande jaren. De gemiddelde p'-waarde¹ was een .59 ten opzichte van .57,5 in 2022 en .54 in 2021. De behaalde scores resulteerden in een examen met een N-term van 1,1 en een betrouwbaarheid van .74.

De vier vragenblokken

Het eerste blok toetste de classicistische bouwstijl van het stadhuis van Amsterdam en ging over kennis van goed bestuur in de zeventiende eeuw. De eerste vraag van het examen bleek voor veel kandidaten een prettige binnenkomer te zijn. Het merendeel wist antwoord te geven op de vraag waarom het Amsterdamse stadsbestuur een gebouw op grote schaal belangrijk vond. Met een p'-waarde van .87 was dit een van de makkelijkste vragen uit het examen.

Blok 2 behandelde onder meer Brechts muziektheatervoorstelling *De Krijtkring* en het hedendaagse project *Generation Wealth* van Lauren Greenfield uit 2022. Dat Bertolt Brecht zijn publiek wilde aanzetten tot nadenken, is bij veel kandidaten bekend. Met het benoemen van de maatschappelijke boodschap van *De Krijtkring* had meer dan de helft van alle kandidaten dan ook geen moeite. Filmmaker Lauren Greenfield probeert in haar

¹ De p'-waarde is een getal dat de moeilijkheidsgraad aangeeft (maximum is 1.00, minimum is 0.00).

documentaire *Generation Wealth* de hunkering van mensen naar rijkdom, schoonheid en macht in beeld te brengen. Aan de kandidaat werd gevraagd om een thematische overeenkomst te benoemen tussen het episch theater van Brecht en het werk van Greenfield. Beide kunstenaars wilden met hun werk de toeschouwer kritisch laten kijken naar maatschappelijke verschijnselen als rijkdom, hebzucht en macht, en naar de wijze waarop het kapitalisme sociale verhoudingen kan aantasten. Dit vonden kandidaten een lastige, afsluitende vraag van een vragenblok dat eveneens niet eenvoudig bleek: met een p'-waarde van .54 was dit het moeilijkste blok van het examen.

filmstill uit de videoclip *I Want to Break Free* van Queen, 1984
<https://www.youtube.com/watch?v=f4Mc-NYPHaQ>

Het derde blok stelde de mannelijke danser in het moderne centraal en bevroeg onder andere de videoclip *I Want to Break Free* (1984) van de Britse band Queen. Die mannelijke danser zagen kandidaten onder meer in de balletvoorstelling *l'Après-midi d'un Faune* waarbij de erotische lading van de dansbewegingen van de faun toentertijd zorgde voor een schandaalsucces. Een van de vragen die het meest onderscheid maakte tussen vaardige en minder vaardige leerlingen ging over de faun. Bij deze vraag moesten leerlingen uitleggen waarom dit wezen aansloot bij de belangstelling van modernistische kunstenaars voor 'het primitieve'. Vooral de vaardige kandidaten wisten hierop het juiste antwoord te geven. Queen gebruikte *l'Après-midi d'un Faune* voor de videoclip *I Want to Break Free*, waarin Freddie Mercury als faun verschijnt. De moeilijkste vraag van het examen toetste de postmodernistische kenmerken die in de videoclip te herkennen waren. De p'-waarde van .22 laat zien dat weinig kandidaten het juiste antwoord op deze vraag (zoals 'citeren van een voorstelling uit de cultuurgeschiedenis') wisten te geven.

In het laatste blok maakten kandidaten kennis met de inzet van popmuziek voor goede doelen bij het project Band Aid in de jaren 80, en met het videoproject 'Playing For Change'. Kandidaten moesten luisteren naar de all time kerstklassieker *Do They Know It's Christmas?* en nadenken over de kritische noot waarom dit nummer, ondanks het succes en liefdadigheid, een eenzijdig beeld van Afrika oproept. De makkelijkste vraag van het examen werd gesteld in dit blok: met een p'-waarde van .96 vonden kandidaten het geen probleem om aan te geven waarom Bob Geldof ernaar streefde om veel bekende sterren op de opname van *Do They Know It's Christmas?* mee te laten zingen.

De blik gericht op 2024

In het centraal examen havo 2024 staat net als in 2022 de wisselende tijdperiode **hofcultuur** centraal, die tezamen met de periodes cultuur van het moderne en massacultuur vanaf 1950 wordt getoetst. In 2024 zal er een testcorrectie plaatsvinden: samen met een groep docenten wordt het correctievoorschrift nader bekeken met als doel een correctievoorschrift af te leveren dat de docent in staat stelt om efficiënt en eenduidig na te kijken. Wat mij betreft een dag om naar uit te kijken.

Marieke Kraft, toetsdeskundige bij Stichting Cito
Reageren? Stuur een mail naar marieke.kraft@cito.nl